

## Volikogu koosoleku protokoll

16.04.2025

### 1. Tööandjate keskliidu uue majandusaasta (2025 - 2026) eelarve kinnitamine

Hando Sutter annab ülevaate ja selgitab 2025-2026 majandusaasta eelarvet.

Otsustati ühehäälselt: Kinnitada uue majandusaasta (2025-2026) eelarve.

### 2. Uute liikmete vastuvõtmise otsustamine (avaldused lisades: AstraZeneca Eesti OÜ, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, ETS Nord AS)

Keskliiduga liitusid AstraZeneca Eesti OÜ, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, ETS Nord AS.

### 3. Ülevaade halduskoormuse vähendamise initsiatiivile laekunud sisendist ning edasistest plaanidest

2025.aasta halduskoormuse ideekorje kampaania toimus ajavahemikus 19. veebruarist kuni 4. aprillini. Selle käigus laekus kokku üle 200 näite, millest 203 on praeguseks avaldatud Tööandjate Keskliidu kodulehel. Esitatud näited jagunevad järgmiselt: aruandluse ja menetluse kategooriasse kuulub 105 ettepanekut, siseriiklikele nõuetele ja ettevõtlusele pandud kohustustele 72 ning Euroopa õigusest tulenevatele kohustustele 26.

Protsessi eesmärk on jõuda esimestest ettepanekutest valitsuse otsustusprotsessi juba 2025. aasta mais, kasutades selleks peaministri nõukoja ja valitsuskabineti võimalusi.

Protsessi käigus jälgitakse regulaarselt progressi ning koostatakse jooksvaid ülevaateid nii Tööandjate volikogule kui ka ettepanekute esitajatele.

Kõik seni kogutud ja avaldatud näited on kättesaadavad veebilehel <https://employers.ee/halduskoormus/>

### 4. AFRY elektri lõpphinna konkurentsivõime uuringu ülevaade ja edasised plaanid

Eesti Tööandjate Keskliit tellis 2025. aasta alguses sõltumatu elektrihinna uuringu konsultatsioonifirmalt [AFRY](#), et hinnata Eesti elektri lõpphinna konkurentsivõimet. Uuringu ajendiks oli mure, et Eesti tööstusettevõtete jaoks on elekter kallim kui naaberriikides, mis pärsib ekspordivõimet. Samuti kaheldi ENMAK-i ja valitsuse varasemate energiapoliitiliste otsuste sisendites ja eeldustes.

Uuring võrdles Eesti hinnataset Soome, Rootsi, Läti, Leedu, Poola ja Saksamaaga, analüüsis tootmise ja tarbimise dünaamikat ning modelleeris erinevaid arengustsenaariume. Järeldused näitasid, et Eesti taastuvenergiatasu on juba täna Euroopa kõrgeim ning võib ENMAK-i täies ulatuses rakendudes kasvada veel 14 €/MWh võrra. Samas on taastuvenergia (maa- ja päikeseenergia) konkurentsivõimeline ka ilma toetusteta.

Kõige madalama elektrihinna tagab orgaaniline areng ilma täiendavate sekkumisteta. Lisaks saab elektrihinna alandada kuni 7 €/MWh, kasutades ülekoormustasu mehhanisme. Samal ajal võib uute välisühenduste lisandumine ja Lõuna-Euroopa nõudlus Eesti hinda hoopis tõsta.

Tööandjad jälgivad valitsuse edasisi energiapoliitilisi otsuseid ja soovivad ENMAK'it rakendada pragmaatiliselt, arvestades Eesti majanduse konkurentsivõimet.

Samuti nähakse vajadust jätkata koostööd AFRY või muu sõltumatu ja usaldusväärse uuringufirmaga ministeeriumide tasandil, et professionaalselt hinnata energiapoliitiliste otsuste mõjusid.

## 5. Eesti Panga värske majandusproгноos

Olulisemad tähelepanekud:

- Majanduskasv püsihindades on uues prognoosis aeglasem suuresti hinnatõusu kiirenemise tõttu.
- Valitsussektori kulud kahanevad uute otsuste valguses aeglasemini ja ettevõtete investeringud kasvavad aeglasemini, kui detsembris prognoositi.
- Maksumuudatused annavad 2025 hinnatõusust 1/3 (THI 6%).
- Uued maksumuudatused suurendavad RE puudujääki 0,6% SKP-st st u 265- 275 mln eur;
- Kaitsekulude viimine 5%ni suurendab puudujääki 570-655 mln euro võrra 1,4% SKP-st.
- Lähiriikide kindlustunne on paranenud, kuid Saksamaal langeb!
- Ekspordikasv 2024 oli laiapõhjaline, kaitsetollid on potentsiaalne risk.
- Kõige suurem lõtk (toodangu mahupotentsiaali alakasutamine) on hetkel töötlevas tööstuses.
- Tootmiskulud kasvanud kiiremini kui konkurentidel.
- Täna sed keskpaiga intressimäärad ei tohiks enam majandusaktiivsust pärssida.
- Tööjõupuudus hakkab majanduskasvu taastudes jälle majandusaktiivsust pärssima.

Rohkem infot leiab [Eesti Panga majandusproгноos](#)

## 6. Peaminister Kristen Michal ülevaade uue koalitsiooni prioriteetidest

Tööandjate keskliidu volikogu kohtus peaminister Kristen Michaliga, kes rõhutas, et valitsus soovib olla näoga ettevõtluse poole: vähendada bürokraatiat, lihtsustada maksusüsteemi ning toetada kaitsetööstuse ja teaduspõhise ettevõtluse kasvu. Eesti majandus näitab taastumise märke ning ettevõtjad on selles pöördes keske tähtsusega. Edasi liikumiseks on vaja tugevat koostööd riigi ja tööandjate vahel. "Püüame nii palju, kui selle valitsuse võimuses on, anda majandusele jõudu juurde. Teeme seda koostöös ettevõtjatega, kes on meile appi tulnud," ütles Michal.

Peaminister Kristen Michali ettekanne keskendus Eesti majanduse hetkeseisule, kasvuväljavaadetele, valitsuse prioriteetidele ning koostööle ettevõtjatega. Ta rõhutas, et Eesti on sisenenud majanduse kasvutsükklisse, kuid arengu hoidmiseks on vaja targalt suunatud poliitikat ja tugevat koostööd ettevõtjatega.

Peaminister rõhutas vajadust ettevõtluskeskkonna liberaliseerimise järele, sealhulgas:

- bürokraatia vähendamist (sh aruandluse koormuse ülevaatamine ja piiramine uute nõuete kehtestamisel);
- töölepingute ja looduskaitsepiirangute paindlikumaks muutmist;
- kestlikkusaruande muutmist EL-is vabatahtlikuks;
- planeeringute protsesside kiirendamist.

Need meetmed on suunatud ettevõtjate toetamisele ja majanduse elavdamisele.

Ettekanne käsitles ka globaalseid riske:

- Geopoliitiline ebastabiilsus, sõjad ja poliitilised pinged mõjutavad turge.
- Tollipoliitika muutused (sh USA ja ELi võimalik vastasseis) võivad mõjutada SKP kasvu 0,3–0,5% ulatuses.
- Inflatsioon ja tarbijakäitumine võivad majanduse taastumist aeglustada.
- Demograafilised muutused ohustavad tööjõupakkumist.

Peaminister rõhutas vajadust arendada kaasaegset ja puhta tehnoloogiaga tööstust, sh:

- kaitsetööstuse arendamist, mille raames suunatakse 100 miljonit eurot Ukraina toetuseks Eesti tootjate kaudu ning kavandatakse uusi kaitsetööstusparke;
- teaduspõhise ettevõtluse arendamist – 2023. aastal ulatusid TA-investeeringud rekordilisele 412 miljonile eurole;
- teadus- ja arendustöötajate arv ettevõtetes on 2017. aastaga võrreldes kahekordistunud (üle 4200 inimese).

Lõpetuseks tänas peaminister Michal Eesti Tööandjate Keskliitu panuse eest üleskutsega teha ühiselt Eestit paremaks. Peaminister rõhutas, et majanduskasvu hoidmine ja tugevdamine on kõigi ühine vastutus ning edasiviiv hoiak on võtmetähtsusega.